

Harmaadouglasskuusi on Kultarannan tunnuskasvi

Kultarannan harmaadouglasskuusi on valittu historiallisen puutarhan tunnuskasviksi. Suomessa harvinainen, lähes satavuotias puuvanhus lienee peräisin Pietarista ja se edustaa puiston alkuperäistä ja vanhaa kasvillisuutta. Tunnuskasvi julkistetaan kansallisen kasvigeenivaraohjelman kymmenvuotisjuhlaseminaarissa.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n koordinoima Suomen kansallinen kasvigeenivaraohjelma myöntää Historiallisen puutarhan tunnuskasvi -arvonimiä, joiden tavoitteena on lisätä ymmärrystä vanhojen kasvien arvosta osana historiallista puutarhaa. Nyt arvonimen saa Kultarannan huvilatilalla kasvava harmaadouglasskuusi.

Lähes satavuotiaat, jyhkeät ja sinivihreyttä huokuvat harmaadouglasskuuset ovat Kultarannan vanhimpia havupuita, jotka on istutettu puiston rakentamisen alkuvaiheessa 1910-luvun lopulla. **Alfred Kordelinin** rakennuttaman Villa Kultarannan ympäröivät laajat puistoalueet ovat maankuulujen puutarha-arkkitehtien **Svante** ja **Paul Olssonin** suunnittelema. He tekivät tuolloin paljon taimihankintoja pietarilaisesta Regel & Kesselringin taimistosta, ja myös Kultarannan harmaadouglasskuuset ovat todennäköisesti sieltä hankittuja.

Kultarannan kasvi-inventointi avasi historiaa

Tunnuskasvi valittiin Kultarannan huvilatilalla puutarhurin, hortonomi AMK **Terho Marttilan** hiljattain tekemän Kultarannan puutarhakasvillisuuden inventoinnin pohjalta. Inventointi on Hämeen ammattikorkeakoulun maisemasuunnittelun koulutusohjelman opinnäytetyö.

– Vaikka harmaadouglasskuusi on kotoisin Pohjois-Amerikan Kalliovuorilta, laji on menestynyt Kultarannan puistossa hyvin. Puut ovat hyväkuntoisia ja niille tyypillinen neulasten sinivihreä väri on vahvaa. Tunnuskasviksi valittu puuyksilö on menestynyt niin hyvin Kultarannan kallioisella rinteellä, että lähellä kasvaa useita siementaimia, Marttila kuvailee.

– Kultarannan vierailijoista on otettu vuosikymmenten aikana useita valokuvia puiden edustalla, sillä ne ovat tarjonneet hyvän taustan valokuville. Alfred Kordelinin patsas on myös sijainnut puiden edustalla, Marttila pohtii puiden merkitystä.

MTT:n tutkija **Merja Hartikainen** kiittelee Kultarannan puutarhakasvillisuuden inventointia, jossa on etsitty ansiokkaasti tietoa kasvien iästä ja hankintapaikoista eri lähteitä käyttäen. – Tällaisen selvityksen pohjalta on helpompi ymmärtää kunkin kasvin merkitys puutarhassa. Tämä on tärkeää varsinkin silloin, kun puutarhassa suunnitellaan muutostöitä, Hartikainen sanoo.

Yleisön ihailtavana

Kultarannan tunnuskasviksi valittu puuyksilö kasvaa Kultarannan graniittilinnan kaakkoisrinteen reunalla, lehmuskujanteen pohjoispäässä. Tunnuskasvia pääsee katsomaan läheiseltä näköalapaikalta. Tunnuskasville laadittua esitettä on saatavilla Kultarannan puutarhaopastuksista vastaavalta Naantalin Matkailu oy:n oppailta. Esitteen voi tulostaa myös Suomen kansallisen kasvigeenivaraohjelman sivulta.

– Esitteellä haluamme herättää yleisön kiinnostusta ylipäättään vanhoihin puutarhakasveihin ja nostaa niiden arvostusta. MTT:n geenivaratutkijoille on ollut erityinen ilo olla yhdessä valitsemassa Kultarannan puutarhureiden kanssa tunnuskasvia valtakunnan tunnetuimmalle historialliselle puutarhalle, MTT:n tutkija **Maarit Heinonen** summaa.

Viime vuonna ensimmäisen Historiallisen puutarhan tunnuskasvin arvon sai erityislaatuinen jalosyreeni Annalan Puutarhassa Helsingissä. Siitä löytyy tietoa osoitteesta <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/www/Tietopaketti/Kasvigeenivarat/Tunnuskasvi>

Kasvigeenivaraohjelma juhlii

Kultarannan tunnuskasvi julkistetaan torstaina Jokioissa järjestettävässä juhlaseminaarissa, jossa esitellään MTT:n koordinoiman Suomen kansallisen kasvigeenivaraohjelman kymmenvuotista työtä ja saavutuksia. Ohjelma perustettiin tehostamaan maa- ja metsätalouden geenivarojen suojelua Suomessa, ja sen toimintaa seuraa ja kehittää maa- ja metsätalousministeriön asettama geenivaraneuvottelukunta.

Maa- ja puutarhatalouden kasvillisesti lisättävät kasvit säilytetään pääasiallisesti MTT:n toimipaikoissa. Säilytykseen on otettu pohjoisiin olosuhteisiimme hyvin sopeutunutta, monimuotoista perintöainesta, joka on kasvinjalostuksellisesti merkittävää tai kulttuurihistoriallisesti arvokasta suomalaiselle viljelylle.

MTT:n hallinnassa olevat kokoelmat on inventoitu ja niitä on vuosien varrella evaluoitu, karsittu ja täydennetty, noudattaen asiantuntijatyöryhmien kasvigeenivaroille laatimia pitkäaikaissäilytysohjeita. Koristekasvien osalta työ on laajenemassa myös yksityisiin kokoelmiin.

Kokoelmia on täydennetty kuuluttamalla ja keräämällä vanhoja lajikkeita ja paikalliskantoja muun muassa peltokasveista, marja- ja hedelmäkasveista, yrteistä ja vihanneksista sekä viherrakentamisen kasveista. Lisäksi säilytystä varmennetaan kaksoiskokoelmilla ja kylmäsäilytyksellä.

Kasvigeenivarojen eteen tehdään pitkäjänteistä työtä, jonka taloudelliset resurssit täytyy varmistaa.

– Suojelulla turvataan kansallisesti arvokkaiden geenivarojen saatavuus viljelijöiden, jalostuksen ja tutkimuksen tarpeisiin myös tulevaisuudessa. Geenivaratyössä suojellaan meidän kaikkien yhteistä perintöämme, toteaa kasvigeenivaraohjelman koordinaattori **Elina Kiviharju** MTT:stä.

Juhlaseminaarin aika: to 29.8. klo 9.30–16.00

Paikka: Jokioisten Tietotalo, Humppilantie 9 A, Jokioinen

Ohjelma ja seminaarin esitykset: <http://www.mtt.fi/kasvigeenivarat>

(esitykset julkaistaan torstaiaamuna 29.8.)

Lisätietoja:

Kansallisesta kasvigeenivaraohjelmasta:

erikoistutkija Elina Kiviharju, puh. 029 531 7355, MTT, etunimi.sukunimi@mtt.fi

Historiallisen puutarhan tunnuskasvista:

tutkijat Merja Hartikainen, puh. 029 531 7185 ja Maarit Heinonen, puh. 029 531 7199, MTT, etunimi.sukunimi@mtt.fi

Kultarannan huvilatilan puistosta:

puutarhuri Terho Marttila, puh. 040 511 0566 ja ylipuutarhuri Matti Tuominen, puh. 040 568 5580, Tasavallan presidentin kanslia, etunimi.sukunimi@tpk.fi

Historiallisen puutarhan tunnuskasvi: <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/www/Tietopaketti/Kasvigeenivarat/Tunnuskasvi>

Harmaadouglasskuusi:

Douglaskuuset (Pseudotsuga menziesii) ovat mäntykasvien heimoon kuuluvia ainavihantia puita. Harmaadouglasskuusi on douglaskuusen (Pseudotsuga menziesii subsp. glauca) alalaji, joka on kotoisin Pohjois-Amerikan Kalliovuorilta.

Douglaskuusien silmut ovat teräväkärkisiä. Kävyt riippuvat ja irtoavat oksasta kokonaisina. Peitinsuomut ovat pitkiä ja kolmihaaraisia. Harmaadouglasskuusen neulaset ovat sinivihreitä. Kävyyn peitinsuomun kärjet ovat ulospäin siirrottavia, jopa taakäänteisiä.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT on Suomen johtava ruokajärjestelmän vastuullisuutta, kilpailukykyä ja luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä kehittävä tutkimuskeskus. Lisätietoja www.mtt.fi